

MAGYAR GERONTOLÓGIA

15. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2023. 15. évf. Konferencia Különszám

On-line verzió: ISSN 2062-3690

[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

„Női karrier korhatár nélkül”/6

Beszámoló a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség (MNKSZ) Szekciójában
elhangzott előadásokról

Versengés és szubjektív jóllét időskorban

Fülöp Márta¹

¹Károli Gáspár Református Egyetem

Kulcsszavak: versengés, protektív faktorok, időskorúak versengése

Az időskorúak versengése hosszú ideig nem került a kutatók érdeklődésének a középpontjába, mert az időskorral kapcsolatos pszichológiai elméletek egyike sem tételezte azt, hogy a versengési motiváció időskorban is fent marad. A korábban két leginkább uralkodó modell, az ún. „Deficit modell” (Cumming & Henry, 1961) és az ún. „Integrált személyiség modell” (Erikson, 1963) szerint a versengésnek nincsenek meg idős korban a pszichológiai feltételei. A várható élettartam folyamatos növekedésével együtt megjelent a sikeres öregedés fogalma (Baltes, 1990), amely már feltételezte és aztán kutatásokkal bizonyította is, hogy a célok, törekvések és vágyak továbbélnek az időskorban is.

A kutatás célja

Az itt bemutatott kutatás célja annak feltárása volt, hogy milyen versengési attitűdök jellemzik az időskorúakat, ezek mennyire adaptívak és milyen kapcsolatban állnak a pszichés és szomatikus jólléttel.

Módszer

A vizsgálatban több mint 700 idős, 65 év feletti (átlagéletkor 72 év) vett részt. Az online kérdőívcsomagban a versengési attitűdök vizsgálatára a Versengési Orientációk Kérdőívet használtuk, de felvettünk számos a szomatikus és a pszichés egészséget vizsgáló kérdőívet is. Megvizsgáltuk a versengési attitűdök összefüggéseit számos pszichés protektív faktorról is (pl. pozitívítás, reziliencia, mentális erő).

Eredmények

Az eredmények azt mutatják, hogy a versengés különböző mintázatai jelen vannak a 65 év feletti korosztályban – az idősök inkább versengők, mint nem. A magasabb iskolai végzettség a versengéssel pozitív kapcsolatban áll, míg az alacsonyabb iskolai végzettség a versengés kerüléssel áll pozitív kapcsolatban. Az idős korosztályban az önfejlesztő versengés jobb pszichés egészséggel és erősebb protektív faktorokkal jár együtt. A komplex versengés jobb egészséggel, magasabb szorongással, de erős protektív faktorokkal jár együtt. A versengést kerülők, akik az egyesített minta mintegy egy-ötödét teszik ki mutatják a legtöbb patológiát és a protektív faktorok értéke körükben a legalacsonyabb.

A Kutatást támogatja: NKFIH- OTKA-K 135963

Irodalom

Baltes, B.P., M.M. Baltes (1990). *Successful Aging*. Cambridge: Cambridge University Press

Cumming, E., & Henry, W. E. (1961). *Growing old: The process of disengagement*. New York: Basic Books, Inc.

Erikson, E.H. (1963). *Childhood and Society*. New York:W.W. Norton

A szerző:

Prof. Dr. Fülöp Márta

Tudományos tanácsadó

Társadalom es Kulturális Pszichológia Kutatócsoport vezető

Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézet

Egyetemi tanár

Pszichológiai Intézet

Károli Gáspár Református Egyetem

E-mail: fulop.marta@ttk.hu; fulop.marta@kre.hu